

ORATIO ABSOLUTIONIS

Царьова
Софія

АНТИТИВІР2020

ORATIO ABSOLUTIONIS¹

Листи, доноси, прохання – все це, здавалося, кожен день лилося на Філіпа II² одним суцільним потоком. І чоловік звик до цього, звик настільки, що відкладав кореспонденцію лише пізно вночі, коли від втоми паморочилося в голові й вже не можна було розібрати літери.

В словах на паперах для монарха не існувало жодних відблисків людських почуттів. Забрати життя, чи, навпаки, зберегти? – це зовсім неважливо. І неважливо також, кому воно належить. Філіп – король великої держави, і підтримання її могутності – головна ціль.

Та цього разу лист із інкрустованої коштовним камінням скриньки схвилював сина Карла V. У зазвичай без емоційному тьмяному погляді забриніли біль і жаль, сухорлява постать, одягнена у все чорне, здригнулася і похилилася.

У тонких тремтячих пальцях чоловік тримав послання дона Хуана Австрійського³ до свого секретаря Ескобедо. В самому низу знаходилася приписка, де брат іспанського короля повідомляв про відмову від будь-яких дій проти Англії без згоди на них Філіпа. Принц написав це незадовго до своєї смерті. За кілька днів до того, як чума зжерла його зсередини.

Хвилину панувала повна тиша. Але потім Філіп II раптом скочив на ноги й кинувся до великого розп'яття, яке висіло посеред стіни. Опинившись біля нього, король впав на коліна й, тремтячи, благоговійно доторкнувся до позолоченого хреста. Пересохлими вустами монарх притулився до тіла Ісуса, після втупившись в нього очима.

— Боже мій! – нарешті охриплим голосом промовив чоловік,

— Навіщо все це було?

Він притулив гарячий лоб до розп'яття. Тисячі думок роїлися в голові Філіпа, зводячи його з розуму.

Невже марно залишив він дона Хуана в Нідерландах, у самому вогнищі страшної хвороби? Дона Хуана, який зовсім не збирався самотужки захопити англійську корону, а в один день і відібрати в нього Іспанію? Невже бажання провчити принца, який, як здавалося, втоптав у землю монаршу милість, – пустий гріх його самого, короля?

Філіп згадав всі ті рапорти, що їх отримував із армії зведеного брата. В уяві його предстали нещасні солдати, які десятками вмирили за одну ніч. Він відчув жахливий сморід тіл, що, вкриті страшними бубонами, розкладалися заживо; у вухах короля залунали повні страждань стогони та крики.

Тисячі душ відтепер були ув'язнені у спільних могилах, не отримавши сповіді й останньої молитви, а отже – і пропуску до Раю. І все через те, що він, той, хто отримав владу від самого Господа, дозволив собі повірити, що такий же нащадок великого імператора підніме проти нього зброю й скине з престолу.

Чоловік сам залишив дона Хуана Австрійського у тому пеклі, зовсім без підтримки, де його й дістала Чорна смерть, перетворивши із великого полководця в купу праху.

Король знав, що чумою Всевишній карає грішників, яким виявився сам Філіп. Він порушив заповідь батька, що бажав бачити двох синів разом, рівними представниками роду Габсбургів. Порушив заповідь Божу, дозволивши вмерти братові.

Несучи на собі королівську владу, Філіп II зовсім забув, що він – людина.

— Що я накоїв! Що ж буде?... А там війна! – пробурмотів чоловік, поки все всередині нього холоділо від жаху. Він закрив обличчя долонями, плечі його задрижали,

— Так-так! Це я винний! Простіть мене! Прости мені, брате! Прости, батьку!

Помилуйте мене!

Ці слова злетіли з уст монарха, коли через щілину між темними завісами на вікнах на

нього впав сонячний промінь. Відчувши тепло на шкірі, Філіп повільно підвів голову і злякано озирнувся. Світло перескочило з його руки й освітило обличчя Христа.

Мученика, що спокутав гріхи людського роду.

Філіп II ніколи не посміхався. Але раптово тихий щасливий сміх вирвався із його грудей.

— Дякую, – прошепотів він, відчуваючи, як до того хирляве хворобливе тіло наповнюється дивною силою, а душа – впевненістю, що вони прощають його.

Наступного ранку, заносючи руку, аби поставити свій підпис під наказом, Його Величність раptom помітив, як ніяково відчувається придворний, що стояв поруч.

— Що сталося, сеньйоре? – піднявши брови, поцікавився монарх.

— О, Ваше Величносте, як шкода, що Його Високість так рано покинув нас! – вельможа почервонів і нахилився до вуха Філіпа, – Що тепер буде у Фландрії? Англія та Франція все активніше підтримує її! Хто дасть відсіч?...

— Так, – перервав його король. – Господь наслав на нашу армію жорстоке випробування у вигляді чуми, відібравши навіть нашого нещасного брата. Але тим самим він вказав нам на наші помилки.

І якщо ми зрозуміємо їх, візьмемо до уваги – Бог нагородить нас... А щодо війни... Думаю, з нашою підтримкою Фарнезе⁴ покращить наше становище в Нідерландах.

Сеньйор широко розкрив очі від подиву, помітивши, як на обличчі Філіпа II промайнула легка посмішка.

Аби чимось зайняти себе і зменшити хвилювання під час очікування вердикту щодо своєї роботи на літературний конкурс, Софія повернула голову до вікна. Все-таки, яка удача, що вона живе на восьмому поверсі, – промайнуло в голові дівчини, – вид відкривається чудовий. Ось і цілий ряд лавок над парком, і спуск, шкода, що зараз розібраний. Було б непогано вийти й подихати свіжим повітрям, та карантин тримає вдома.

До речі про карантин. У поле зору потрапили декілька постатей. Соня придивилася, а потім насупилася і незадоволено скривила губи. Так, їй не здалося – дехто опустив маску на підборіддя, відкривши обличчя, а дехто зовсім вийшов без захисту.

«Так ще довго від хвороби не позбудемося», – пробуркотіла дівчина.

Тут її увагу привернув телефон, що лежав у руці. На екрані висвітилося повідомлення від найкращої подруги. Перейшовши в діалог, вона прочитала:

«Написано добре. Але щодо теми... Що ти хотіла сказати? Все буде добре? Чи ні?».

Соня на хвилину задумалася, а потім натиснула на значок мікрофону, щоб записати голосове повідомлення, і промовила:

— Якщо пов'язувати роботу з нашими реаліями, то... Мені здається, все це залежить від нас самих. Якщо ми всі нарешті зрозуміємо, що робимо неправильно, – вона ніяково посміхнулася і знову кинула швидкий погляд у вікно, – і надалі не будемо так помилятися, а, навпаки, прикладемо зусиль, аби вберегти себе від хвороби і не дати їй розповсюдитись – то, так, все буде добре... Ну ось як Філіп зрозумів, хоч і дорогою ціною, що не варто через пусті домисли відрікатися від тих, хто тобі потрібен.

1 Oratio absolutiois (лат.) – молитва, з допомогою якої священник католицької церкви просить і проголошує відпущення гріхів того, хто кається

2 Філіп II Габсбург (1527-1598) – з 1556 року після зречення свого батька Карла V став королем Іспанії, герцогом Нідерландів і власником всіх заморських іспанських володінь. За його правління Іспанська держава досягла зеніту величі і слави, увійшовши до так званої золоті доби. Виступав захисником Католицької церкви у боротьбі з протестантизмом, ісламом та іншими ересями.

3 Дон Хуан Австрійський (1547-1578) – іспанський полководець, відомий перемогою у битві при Лепанто, незаконний син Карла V. Карл V у своєму заповіті визнав дона Хуана своїм сином; Філіп II, який дуже поважав батька, призвав юного принца до королівського двору і прихильно ставився до нього. Згодом король назначив дона Хуана правителем Нідерландів, у яких в той час відбувалася революція за незалежність. Та принц мав наміри визволити з ув'язненої католичку Марію Стюарт і, одружившись з нею, захопити престол Англії (а згодом, по деяким джерелам, і Іспанії з допомогою французького роду Гізів). Відносини між зведеними братами погіршувалися; у результаті Філіп II перестав підтримувати військо дона Хуана у Фландрії, в якій згодом спалахнула епідемія чуми, від якої вмер і сам принц

4 Алессандро Фарнезе (1545-1592) – іспанський полководець і намісник Нідерландів після смерті дона Хуана Австрійського. Успіх його воєнних дій дозволив Габсбургам утримувати фламандські провінції до кінця XVIII століття.